

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 18 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetfő és
 kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszadárja
 vagy megörökösíti nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 18.

A városi tisztviselők helyzete.

Alig 24 óra választ el bennünket attól az időtől, a mikor már elől a nagy jelentőségű kérdés: miként alakul újra Nagyvárad város tisztviselőikara.

A választást megelőzőleg folyó korteskedések, befolyásolások, kell, hogy gondolkodóba ejtsék azokat, a kik nem vesznek részt a küzdelemben s így elfogulatlanabban bírálják meg a helyzetet.

Egy azonnal szembeötlő s most különösen élénken világlik ki a választási küzdelem alatt: városi közéletünk nem egészséges. Első sorban — általánosságban legyen megjegyezve — nem az egyéni értéket, munkásságot tekintik érdemnek, hanem a címboraság adja meg a pártolás és becsüléshez a jogcímet. Klikkek, érdekcsoportok kerekednek felül, mihelyt valamely elismerés, előléptetés, választásról van szó.

Erre vezethető vissza részben az a sajnálatos körülmény, hogy a városhoz csak elvéve megyen kiválóbb képzettségű fiatalember szolgálatba. Látja, hogy valami rendkívüli protekció nélkül alig bir valamire haladni; legyen még olyan képzett és szorgalmas, mindig elvágják előle az előrejutás útját. Szóval nincsen semmi biztosítéka az előléptetésre.

De nemcsak a képzett, fiatal erők maradnak távol a várostól, hanem még olyan diszes állásra, mint a polgármester

tisztje, sem tudunk megfelelő külső embert találni. Ennek pedig alighanem a legkisebb oka a fizetés összege. Ez végre is arányos a többi városokéval. A főbb ok azonban ott keresendő, hogy senki sem akarja a város zürzavaros ügyeinek terhét a nyakába venni.

Ezelőtt három évtizeddel Nagyvárad város pénztárában nem volt annyi pénz, hogy a tisztviselők fizetését kiadhassák, de azért nem voltak zavarosabbak a város ügyei, mint most. Ezeknek a szanálásához nem elég a képzettség és igyekezet, szerencsés kéz, hanem eltökélt, szilárd bátorság is szükséges, hogy a klikkek, csoportokkal szemben is érvényt szerezzen a város érdekének.

Kinek van kedve ilyen munkához? Éppen nem csodálkozunk, hogy nem akad senki a városházán kívül, a ki belenyúljon a darázs-fészekbe. Az utóbbi évek tapasztalatai elég tanulságosak.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester mindjárt hivatalba lépése után nagy erélyvel látott hozzá, hogy a korrupciót kiirtsa. Nyilvánvaló volt, hogy itt is, ott is nagy összegig megkárosították a várost s az egész dolog elszállt az elégetett rovásfák füstjével.

Bent a tisztikarban sincsen meg az az összhang, a milyent a város érdeke megkövetelne. Egyik-másik tisztviselő »él és uralkodik« a polgármester, vagy annak helyettese mellett. Ha ennek ellenáll egy önérzetes polgármester, a város érdekében cselekszik, azonban összebonyolódik a tanács.

Ezért óhajtották sokan, hogy egy tekintélyes és erélyes külső férfi foglalja el Nagyvárad város polgármesteri székét.

A jelenlegi állapotokon akar némileg segíteni dr. *Várady* Zsigmond bizottsági tag más helyen ismertetett azon indítványával, hogy a főbb tisztviselők, a kik alig számíthatnak előléptetésre, ötödéves korpótlékban részesíttessenek. Ez némileg emelné a tisztviselők ambícióját. Azonban alig hiszszük, hogy az indítvány keresztülmenjen, mert a város pénzügye olyan kátyuba jutott, hogy aligha kerül ki belőle egyhamar.

Ha ezen akadály nem állaná is útját az indítvány megvalósításának, olyan kikötéssel, a mint az beadvány lett, nem vihető keresztül. Minden intézménynél, a hol korpótlék van behozva, az egyuttal a nyugdíj alapjához is számít. A legtöbb tisztviselő azt becsüli legtöbbször, a mely a nyugdíjnal is számításba jön.

Hogy pedig a korpótléknál csakis az egy és ugyanazon állásban betöltött évek számítottassanak, — lerontja az indítvány egész gyakorlati értékét.

De mindenesetre érdemes e dolgokról és erről az indítványról elmélkedni most — a tisztújítás előestéjén.

A borosjenői mandátum.

A borosjenői kerületben lefolyt választás alkalmával 371 szótöbbséggel báró *Solymossy* Lajos szabadelvű lett a képviselő *Felkoviés* István szintén szabadelvű ellenében. Valea György és társai az eredményt petícióval tá-

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZAJA.

Társadalmi tevékenység és magyar jellem.

A Kath. Szabad Liceum 1902. márcz. 13-iki böjti estélyén előadta: Grócz Béla.

»A nemzeti akaraterőnek e szakadozott módon való megnyilatkozása, mely a magyar fajt a szakadatlan, állandó erőkifejtésre látszólag alkalmatlanná teszi, a pesszimistáknak sok aggodalmat okoz: a nemzet jövőjét féltik tőle.« Így az említett irónó.

Ha pesszimisták nem vagyunk is, de ezen jellemvonás méltán okoz aggodalmat nemzete jövőjét szíven viselő minden hazafinak, a menyében a társadalmi tevékenységhez éppen az a szívós munkálkodás, állandó erőfeszítés szükséges, a mi a magyar jellemnek meg nem felel.

E miatt a magyar inkább csak politikai tevékenységre és harci sikerek kivívására bizonyult

még eddig alkalmasnak. Az időnkinti zajos szereplések, politikai tüntetések, a hazáért való lelkes szónoklások vagy küzdelmek, hirtelen lobbanékony, tüzes vérmérsékét inkább kielégítik, mint a csendes, egyhangú, folytonos foglalkozások.

Ezt Felméri Lajos, kolozsvári egyetemi tanár, ünnepelő hazafiaskodásnak nevezi, midőn az erdélyrészi magyar közművelődési egyesületről kiadott tájékoztatójában így ír: »Saját szerű, hogy mi eddigelé az egész nemzetre kiható társ. akció, mondhatni csak nevezetes ünnepélyek alkalmával fejtettünk ki, mikor a nemzetnek nagy gyász, vagy a mi ritkán történt — nagy öröme volt. Az élet ünnepnapjaira tartogattuk az összetartó működést, de a hétköznapokon nem törődünk vele. Elfelejtettük, hogy az élet $\frac{1}{10}$ -ed részben hétköznapból áll és kemény munkát követel. Ezentúl ezzel az alkalmi hazafisággal szakítani kell. Az ünnepelő patriotizmus helyett a kitaróan munkás patriotizmus útját kell járnunk. Meg kell tanulnunk, hogy az igaz hazafiság nem ideig-óráig fello-

bogó láng, hanem folyvást izzó állapotban levő parázs.«

Ez a jellemzés is csak arra megy ki, hogy a magyar vérmérséklet inkább ideig-óráig fellobogó lángnak, mint folyvást izzó parásznak bizonyult, s e miatt még eddig állandó társadalmi tevékenységet nem birt kifejtetni.

Ezeknél sokkal élesebben emeli ki nemzeti jellemünk ezen hiányosságát Bernát István, kitűnő nemzetgazdasági és társadalom bölcséleti írónk, »Változások küszöbén« című munkájában, melyben a magyar társadalom vezető osztályait bírálhatja. Sok kifogást talál egy a papság, valamint a világi értelmiség szereplésében s ennek eredményeül szomorú társadalmi állapotra mutat rá.

A többek közt — szaggatottan idézve — ezeket mondja:

»A megoldandó feladatok nagy részét a társadalomnak kellene átvenni, de belőlők a magyar társadalom nem kér.«

»A gentry a szívós, kitaró munkáért nem lelkesedik, de élvezni, ehhez ért.«

BERKES BERTALAN festék-kereskedése, NAGYVÁRAD.

Főüzlet és padlófényezés-

gyár: =====

Zöldfa-utca 33. szám.

100.

Mindenemű festékek, festé-zeti kellékek, csapok, padlófényezés és parkett viasz már több év óta elősmert szolid kiszolgálásom mellett a legolcsóbb napi árakban kaphatók. =====

Emke padlófényezés, mindenki által elősmert, kitűnő minőségű és tartós padlófényezés. 5% az Emke javára. =====

Legjobb amerikai padló beeresztő olaj 1 kgr. 90 fillér. =====

FIÓKÜZLET: festék különlegességek raktára:

Fő-utca Bazar-épület Huzella üzlet mellett. =====

madták meg, melyet tegnap tárgyalta a Kuria *Vavrik* tanácselnök vezetésével. A választást dr. *Edvi Illés* Károly védte. A kérvényezők képviselője előadta, hogy báró *Solymossy* nemcsak a gazdasági útján üzte a lélekvasárlást, hanem sokszor személyesen is jelen volt a vesztegetéseknél. Azonkívül *B. Jenőn*, *Csermőn* és *B. Sebesen* választói lakomát rendezett, melyeken maga is részt vett. Kérte végül a választás érvénytelenítését. A védő előrebocsátotta ezzel szemben, hogy a báró most harmadikban képviseli a kerületet, melynek valószínűleg jövője. A kerületben tiszteletnek örvendő, nem volt hát szüksége törvénytelen eszközökre, legkevésbé *Peikovicsai* szemben, aki ott új ember. *Solymossy* részességére a kérvényezők nem is tudtak semmiféle bizonyító tényre előállni. Kéri elutasítani a petíciót.

A Kuria a vizsgálatot elrendelte s annak eszközözésével a nagyváradi királyi Táblát bízta meg.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 18.

Elnök: *Tallian* Béla.

Napirend előtt

Feilitzsch Arthur báró személyes kérdésben kér szót. Serbán képviselő ugyanis beszédében a hitbizományokról szóló részi nem igaznak mondotta és azt a román nép nevében visszautasította. Kijelenti, hogy mindig igazat szokott mondani és felhívja Serbánt, hogy bizonyítsa be annak ellenkezőjét, amit állított, akkor visszavonja szavait, de állításait mindaddig fenntartja.

Ezután áttértek

a földmivelési költségvetés

részletes tárgyalásának folytatására.

Rónay Ernő rövid felszólalása után

Farkas Abraham hosszasán foglalkozik a lötenyészési ügyével s kéri a földmivelési kormányt, hogy erre nagyobb gondot fordítson.

A költségvetést különben elfogadja. (Helyeslés a jobbon).

Darányi Ignác: (Halljuk, halljuk!) A lötenyészési ügyére a kormány elegendő gondot fordít s fog fordítani a jövőben is. (Helyeslés). Ezt legjobban igazolhatja azzal, hogy a külföldön elismerést és méltánylást vívott ki a magyar lötenyészés. Nem mondja, hogy teljesen

hiba nélküli az, de rajta lesz, hogy e hibákat orvosolja.

Ezután reflektál az egyes szóok beszédeire s kéri a tételt elfogadását. (Zajos helyeslés a jobbon.)

Az állategészségügyi tételnél

Gróf *Zichy* Adár állott szólásra. Hosszasan foglalkozik az állategészségügygel általában. A sertésveszénél hiába adják ki az üdvös rendeleteket, ha nem teljesítik kellőképpen annak végrehajtását. Kívánja az állategészségügy nagyobb ellenőrzését, a tételt nem fogadja el.

Wittmann János szerint az állategészségügy nem áll egészséges alapon hazánkban. Az állategészségügyet legelőzelebb okvetlen reformálni kell. Az óvintézkedések nem történnek úgy, mint azt joggal megkívánhatja a gazdaságközönség ezrei, kiknek nevében felszólal.

A veszt megszüntetni, ott a hol sok állat van, nem lehet. Példákkal igazolja, hogy a sertésveszt megszüntetésénél nem járnak el helyesen. Az állatorvosok, ha az ügyet bizalmasan tárgyalja velük az ember, szintén elismerik azt. A külföld előtt azonban nem volna szabad elrontani a hírnevet. Az állatorvosok mai eljárását nem helyesli, fizetésüket túlságosan nagyra találja, összehasonlítva az orvosi, tanítói, vagy lelkészi díjazással. A kisgazdák az állatorvosokkal csak soványa vannak, részéről azok 80%-át nyugdíjba küldené, még így is maradna elég. Kéri a minisztert, szállítsa le az állatorvosoknál a különböző díjakat, melyeket más és más czímen szednek a gazdáktól. Osmerteti a Délmagyarországi Gazdasági egyesület működését, melyet a kormány támogat. Ez a támogatás nem esik háladatlan talajra. Az egyesület nemcsak a kisgazdák érdekében fejt ki tevékenységet, hanem áldásosan működik a magyarosítás terén is. Elitéli a szászok, szerbek, oláhok, Lindnerek, Serbánok eljárását, kik itt azt hangoztatják minduntalan, hogy ők nem magyarok. Hát bizony a délmagyarországi lakosokat sem lehetne annak nevezni, mert nyelvök német, ámde ők magok verik mellüket, hogy igenis szív és gondolkodásban magyarok s a német nyelvet fogyatékoságuknak mondják s rajta vannak, hogy minél hamarabb, minél jobban asszimiláljanak a magyarsággal.

Kéri a minisztert az elmondottak megfontolására, a tételt elfogadja.

Pap Elek az állategészségügy javítását sürgeti s a tételt nem fogadja el.

Darányi Ignác földmivelési miniszter általános helyeslés közepette megnyugtatóan válaszolt az előbbi beszédekre, megígérve, hogy a bajok orvoslását tőle telhetőleg előmozdítja.

A ház a tételt elfogadja.

A gazdasági tanintézetek tétéle.

Rubinek Gyula szerint még nincsen olyan gazdasági főiskolánk, hol mindent tanítanak, amire a gazdának szüksége van. Mert egy gazdának nemcsak a gazdasági ügyekben kell jártasnak lenni, de mérnök, philosoph, jogász stb. kell legyen.

A gazdasági szakiskolát úgy kellene rendezni, hogy annak elvégzése jogosítaná a végzett gazdaságot arra is, hogy a közigazgatási pályára is képesítse. Mennyivel másképpen nézne ki a földmivelési miniszterium, ha annak tagjai mind végzett gazda emberek lennének.

Ajánlja ezeket a miniszter figyelmébe s a tételt elfogadja. (Zajos helyeslés minden oldalon.)

Günther Antal: Mint a magyaróvári kerület képviselője kötelességének tartja állást foglalni a mellett, hogy a gazdasági főiskola Magyaróváron maradjon. Az ifjuságnak sokkal jobb, ha vidéken tanul, mint ha a fővárosban koncentrálnak. (Ellentmondások: a vidéken is épügg elromolhat.)

Visszautasítja ama vádakat, melyeket Urly képviselő beszédében a magyaróvári iskoláról mondott s a tételt elfogadja.

A Ház a tételt elfogadja.

Állattenyésztési tétel.

Pap Elek: A gyapju termelés érdekében szóltam fel. Kéri a kormányt, gondolkozzék arról, hogy a gyapju hamisításoktól óvassék meg a közönség és az imutál gyapju, mint ilyen jelöltessék meg a kereskedelmi forgalomban. Szünet.

A ruthén akció.

Szünet után:

Bartha Odön szólt fel a ruthén akció érdekében. A mostani helyzet az ezelőtti évi helyzettel sem lehet összehasonlítható. Schönbörn gróf gazdaságát illetőleg. Védelmézi az elhangzott vádak ellen, a gazdaság tisztjei ma már egy-két kivétellel mind magyarok. Az uradalom tudomása szerint nemely területétől meg akar válni.

Figyelmezteti a minisztert, hogy e területeket szerezzék meg a nép számára s egyáltalában minél több legerőt adjanak a ruthéneknek. Meg kell akadályozni az ottani kivándorlásokat. A kormánynak nagyobb gondot kell fordítani e fontos kérdésre, a tételt nem fogadja el.

A részletes vitát holnap folytatják.

»Elsatnyult, szívós munkára képtelen nemzedékek, melyeket nem lelkesítenek nemesebb feladatok.«

»Az egyéni kezdeményezés szívóssága s a tetterőnek fokozódása helyett terméketlen agitációk, csenevész eszmék, csenevész jellemek.«

»Rendkívül csekély nálunk nemcsak a dolog mélyébe való behatolás, hanem az erkölcsi erő is, mely a társadalmakban a hajtó erőt képviseli.«

S hogy ezen szigorú bírálatnak van alapja, erre szomorú példa az éppen most napirenden levő székely kérdés. Az egész magyar társadalmat megrendítette az a kétségbeesztő gazdasági és erkölcsi állapot, melyben nemzetiségünk ezen keleti védőbástyája sínylik és megindult a rohamos pusztulás útján. Sikertelt felbresztetni a nemzet egyhangú érdeklődését és abbéli vágyát, hogy ezen a bajon nagyszabású társadalmi akcióval iparkodni kell segíteni. S mikor a nagy munka megállapítására az erre hivatott gazdasági és mívelődési társulatok egybejöttek a kicsinyes versengés, féltékenykedés mindjárt talált okot a vizály magvainak elhittésére, s ma már komolyan tartott egyesületek nemcsak nyíltan kijelentették távolmaradásukat az országos, vállvetett eljárásból, hanem a legképtelenebb vádaskodással iparkodnak hatálytalanná tenni azon egyesületek működését, melyek a legönzettelenebb hazafiság-

ból ajánlkoztak a társadalmi mozgalom szervezésére.

Tehát már a vezető körök között kitört a magyarnak régi szomorú sajátsága, a visszavonás. Már most gondoljuk még ehhez a hamar elpárologni szokott lelkesedést, a kintartás hiányát, a csendes, önfeláldozó munkától való idegenkedést a magyar jellemében, s előttünk áll az osztatlan hazafias hévvel követelt székely akció jövő sorsának képe.

Ehhez pedig párdarab gyanánt gondoljunk az ezen ügygel összeköttetésben álló román akcióra, melyet a székely akció ellen-súlyozni volna hivatva. Ez nem rendelkezik tízedrésnyi erőforrással sem, mint a magyar, de a meglevőt népének összetartása, áldozatkészsége és szívóssága oly óriási energiává tudja kifejezni, melylyel a magyar saját országában sem bír megküzdeni.

De talán szűkebb körben, melynek érdekei a közelség és közvetlen siker miatt jobban érintik őt, nevezetesebb eredményeket tud felmutatni a magyar társadalmi tevékenység?

Fájdalom, úgy tapasztaljuk, hogy még azok a társulatok is, melyek szórakozást is nyújtanak, mint az olvasó egyletek, kaszinók; anyagi haszonai is kecsegtetnek, mint a különféle szakegyesületek; annál is inkább azok, melyek csak a szellemi élet lendítését célozzák, mint a közmívelődési társulatok: ha előbb-utóbb bele-

nem fulnak a közönyösség tengerébe, csak tengődnek, s a pénztárosi kimutatások tele vannak azon szomorú jelentéssel, hogy 5, 4, 3 éves hátralékokban kinn van a tagdíjak nagyobb része.

Már most, t. hall! elképzelhetjük, ha nem tapasztalnók is, hogy a jótékonyági intézmények, melyek semmi közvetlen hasznot nem nyújtanak, hanem csak áldozatot és fáradságot követelnek a közönségtől, minő virágzásban vannak, akár számukat, akár külső és belső terjedelmeket illetőleg?

De hogy e tekintetben el ne bizzuk magunkat azon néhány jótékony egyesület láttára, melyeket egy-két fenkölt lelkű urnó magasztos buzgalma városunkban fentart, vessünk egy pillantást arra, a mit a német nemzet bámulatos szívós és áldozatos tevékenysége éppen ezen a legnehezebb téren ki tud fejteni.

Példa gyanánt egy németországi szaklap nyomán* rámutatok hézagosan Augsburg városa jótékony intézményeire. Hézagosan mert a vegyes vallású közönségnek csak kath. részről fentartott szeretetműveire szorítkozom.

* Charitas 1900 Nro 5.

(Vége köv.)

Nagyvárad az önálló vámterület mellett.

Az egész országban mind szélesebb körben tért hódít az önálló vámterület eszméje. Ettől várjuk közgazdasági életünk fellendülését, főként pedig iparunk fejlődését.

Nagyvárad város közönsége szintén elismeréssel fogadta a nagyvárad keréskedelmi és iparkamara memorandumát, a melyben kérték indokolás után azt kérte, hogy Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága írjon fel a képviselőházhoz az önálló vámterület létesítése érdekében.

A város közgyűlése nagy többséggel helyt adott a kérelemnek s elhatározta, hogy hasonló eljárásra kéri fel az ország összes törvényhatóságait.

A felterjesztést Lukács Ödön aljegyző elkészítette s azt alább egész terjedelmében közöljük.

A terjedelmes felterjesztést, a mely erős érvekkel, gazdag tanulmány alapján mutatja ki az önálló vámterület szükségét, a következőkben adjuk:

Mélyen tisztelt Képviselőház!

Amiből a magyar törvényhozó testület souverénitása, közjogi helyzete mellőzendőnek tart minden olyan beavatkozást, a mely a parlamenti élet irányítására törekszik s a törvényileg biztosított függetlensége rovására esnék, mégis mivel csak az a politika keíthet közmegegyezést, csak az az államhatalmi ténykedés lehet eredményes hatású és tartós, a mely a nemzet közérzéséből meríti erejét, a közérzés és közmegegyezésben leli fel támasztát, ennélfogva időszerűnek és szükségesnek tartjuk, hogy az ország vitális érdekeire nézve oly fontos közgazdasági politikai kérdésben a gazdasági kiegyezési és külkereskedelmi ügyek miképen leendő rendezése ügyében meggyőződésünknek az alábbiakban kifejezést adjunk.

Az 1867. évi XII. t.-czikk 54-ik §-a illetve az 1899. évi XXX. törvényczikkben lefektetett önrendelkezési jogunk biztosítja, hogy közgazdasági életünket olyképen szabályozzuk, amint érdekeink követelik, illetve oly állapotokat teremtsünk, amelyben az ország gazdasági életének előfeltételei benn vannak.

Ezen az 1903. év végével életbelépő jogunk mi módon leendő érvényesítését fontolórra vette városunk közönsége is s azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy mezőgazdasági érdekeink bármily nagymérvű kielégítése mellett is közgazdasági viszonyaink állandó és biztos alapokon nyugvó fejlődésképes rendezést az Ausztriával létesítendő közgazdasági kiegyezés mellett bármily méltányos alapon legyenek is azok megújítva — nem nyerhetnek, de azok fejlesztése csakis a külön vámterület felállításával s önálló fogyasztási piacok szervezésével biztosítható.

A gazdasági élet előfeltételei, hogy meg legyenek az országban a fejlődéshez szükséges anyagi erők, hogy a különböző gazdasági ágak érdekeivel számolva a párhuzamos és együttes fejlődés biztosítva legyen.

Ezen általánosan elfogadott elvokra támaszkodva az Ausztriával fennálló kereskedelmi és vámszövetség további meghosszabbítását ellenzzük, s magyar nemzetünk jövő boldogulásának, anyagi megerősítésének és fejlődésének alapfeltételét a külön vámterület felállításában kell keresnünk.

Államháztartásunk zavartalan rendezése, a kiadások lényeges emelkedése mellett a befolyt éven is elért bevétel fölöslegek, államháztartásunk szilárdsága, a takarékosabb újabb tételes szponulata, pénzügyi életünk eredményes és nyereséges működése, pénzpiacunk valószínű nyugodtsága, a megrázkódtatások és az a nyersor kajátul jósult összeroppanások elmaradása: mindmennyi jelei gazdasági erőnk konsolidálásának, melyeknek csak szakaszrű erélyes vezetése és helyes kezdeményezés kell, hogy újabb és hatalmasabb gazdasági fellendülést teremtsenek.

Hogyha tehát az anyagi erők meg vannak, akkor gazdasági életünk jövő fejlődése az Ausztriával fennálló közös viszony megszaki-tásával az önálló berendezkedés mellett is elérhető s így a jövő bizonytalanságának hangsúlyozása s az önálló vámterület eredményében való kételkedés nem kellőleg indokolt.

De nézetünk szerint az Ausztriával fennálló közös vámszövetség mellett a különböző gazdasági ágak párhuzamos és együttes fejlődése nincs kellőleg biztosítva, amennyiben csak a mezőgazdasági érdekeket elégíti ki — de ezeket is csak részben — míg a magyar ipar fejlődésének akadályául szolgál s így annak a továbbra való fenntartása ellenkezik azon leg-elemibb nemzetgazdasági elvvel is, hogy csak több oldalú gazdasági rendszer biztosíthat egészséges közgazdasági helyzetet.

»Habár kétségtelen hazánk agrikultur jellege s ebből kifolyólag nagyfontosságú reánk nézve a mai védvamos irányzat és a mezőgazdasági termények küönösen a gabona árának felettébb alacsony volta mellett egy jelentékeny vámentes fogyasztási területnek a biztosítása különösen akkor, midőn statisztikailag constatált tény, hogy a monarchiában el nem helyezhető buza fölöslegünk még mindig körülbelül egy félmillió, árpa fölöslegünk pedig 3—5 között variál — mindazonáltal az ezen körülményre alapított ama érvelés, hogy a vámszövetség a földművelésnek legnagyobb védelme s ebben van jogosultsága, el nem fogadható, mert míg egyrészt a vámszövetség mellett a nyers termelés védelme nincs biztosítva, addig más részről az agrarizmus is a szó legszorosabb értelmében a gazdasági erőforrások közé számítja az ipar erősségét is.

Sem az ipar, sem a mezőgazdaság egymagában nem elégítheti ki egyetlen állam gazdasági igényt sem. Legkevésbé a tulnyomó mezőgazdasági termelés, mely eltekintve attól, hogy nagy mértékben függ az idegen fogyasztástól és piaci viszonyoktól, veszélyt rejt magában az államháztartásra nézve is.

Egy-két gazdaságilag rossz esztendő és alapjában meg van ingatva az államfentartó elem adózó képessége, ezáltal pedig az államháztartás egyensúlya.

Ez a tulnyomó mezőgazdasági jelleg egyik hátrányos oldala államgazdasági szempontból. E mellett van azonban még egy másik is, mely nem kevésbé fontos.

Az egészséges mezőgazdasági irány egyik fontos kelléke a városok fejlődése, mert csak ezek révén fejlődik ki a kellő középosztály, a népesség azon fontos része, amely egyúttal legbiztosabb eszköze nemcsak a műveltség terjesztésének, hanem egyúttal a fogyasztás állandóságának is.

Mezőgazdasági jelleg mellett városok nem fejlődtek sohol, ezt csak ipar teremtheti meg.

Eppen ezért minden modern állam törekvése gazdasági életét lehetőleg úgy berendezni, hogy abban kellőn jusson érvényre egy a mezőgazdaság, mint az ipar, hogy e kettőnek összehatásában nyilvánuljon az egészséges fejlődés, szilárduljon a gazdasági helyzet.

Ez a törekvés eredményezte a nyugati államok jobb közgazdasági viszonyait, ez teremtette meg Anglia és Németország, Belgium és Franciaország tekintélyes iparát.

Ezen törekvés pedig nézetünk szerint az önálló vámterület behozatalával juthat érvényre, mert míg egyrészt a külön vámterület mellett megnövekedhet buza és árpa fölöslegünk a nagyobb belső fogyasztás mellett apasztható lenne, a külállamokkal saját érdekeinknek megfelelő szerződés kötésekkkel azok elhelyezése biztosítható volna, addig másfelől a külön vámterület mellett remélt ipari fellendülés a nyers termények belső fogyasztásának intenzívításán kívül a mezőgazdaság oly átalakulását teremtené meg, amelynek folytán az egyoldalú személtelés szűkebb körre való szorításával az ipari növények termelése kultiváltatnék s ezáltal a buza és árpa termelés apadva s melléte egy új jövődeimező ág honosodna meg.

Haza iparunk érdekében pedig a külön vámterület létesítése nézetünk szerint egyenesen elkerülhetetlen, amennyiben a mai közös vámszövetség mellett a magyar ipar az osztrák

iparral szemben nem fejlődhetik, az csak az Ausztria hasonlíthatatlanul fejlettebb iparát részesíti jelentékeny előnyökben. Mint fogyasztók Ausztriára vagyunk utalva, mint termelők meg azon iparágaknál is, melyeknek előfeltételei leginkább nálunk vannak meg, a külföldi piacon a versenyt fel nem vehetjük.

Ily körülmények között az Ausztriával fennálló közös vámterület nyomasztó hatásának tulajdoníthatjuk, hogy kézmű és kisiparunk minden a törvényhozás részéről tapasztalt jóakaratu támogatás dacára immár a végelzúllás felé közeledik s emellett nagy, illetve gyáriparunk is — még azok is, amelyek a mezőgazdasági ipar egyes ágait képviselik — az osztrák ipari tulsuly és kedvezményezett helyzetből eredőleg a mellettök kifejtett minden kiváló gondoskodás dacára inkább a hanyatlás, mint a fejlődés jeleit viselik magukon.

De nem is remélhetjük, hogy ezen az észlelt bajokon a közös vámterület megtartásával segíthetünk, mert eltekintve attól, hogy hazánk mezőgazdasági kiviteli cikkei az Ausztriában mindinkább jelentkező intenzív gazdálkodás következtében a fogyasztási kerületen már majdnem a természetes határokig szorított vissza s féltő, hogy a jelenlegi helyzet továbbra való fenntartása esetében rövidesen elvész reánk nézve az annyira dédelgetett fogyasztási kerület jelentősége s eszünk a mai bár problematikus értékű és mezőgazdaságunk javára vitatott haszontól s így iparunk fejletlensége következtében közgazdasági helyzetünk Ausztriával szemben teljesen függő viszonyba jut, ami pedig közgazdasági életünk teljes felbomlására vezetne, mindentől eltekintve Ausztriával közös vámterületben helyes iparfejlesztési politikát nem követhetünk, mert a statisztikai adatok igazolják, hogy az utóbbi években behozatalunkból több mint 1/4 rész a gyártmányokra esik és hogy ezen gyártmányok tulnyomó részben Ausztria készítményei és hogy a gyártmányok csoportjában a legnagyobb mennyiséget és értéket a fonó és szövő ipar készítményei s az ezekből való ruházatok képezik.

Minthogy tehát a közös vámterület fenntartásával a kis, illetve kézműipar, valamint az erőteljesebb gyári ipar fejlődését biztosítva nem találjuk, minthogy a mezőgazdaság érdekeit sem látjuk veszélyeztetve a vámszövetség felbontása esetén, ennélfogva támaszkodva a helyes közgazdasági politikának ama általánosan elfogadott alapelveire, amely az ipar és mezőgazdaság együttes érvényre jutásában keresi és találja meg az egészséges fejlődést, a gazdasági helyzet megszilárdulását — ennélfogva a magyar nemzet jövő boldogulásának, anyagi megerősítésének és fejlődésének alapját nemzeti iparunk jövője érdekében a külön vámterület felállításával s önálló fogyasztási piacok szerzésében találjuk fel s így a vámszerződéseknek az idegen államokkal önállóan a saját érdekeinknek megfelelően való megkötése, illetve az önálló vámterület létesítésének szükségessége mellett kell megnyilatkoznunk annyival is inkább, mert iparunk az osztrák ipari tulsulyból eredő s ugy a belföldi, mint a kiviteli piacokon kétségbevonhatatlanul észlelhető nehéz helyzetében az érzelt bajokat csakis ezen törvényes intézkedéssel találjuk kellőképpen orvosolhatónak.

Tisztelettel kérjük azért a mélyen tisztelt képviselőházat, miszerint az Ausztriával fennálló vámszövetség megszüntetésével az önálló vámterület létesítése iránt a szükséges törvényes intézkedéseket megtenni sziveskedjenek.

Kelt Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1902. évi február hó 13-án s folytatva tartott közgyűléséből.

A város közönsége nevében:

Lukács Ödön,
aljegyző.

Rimler Károly,
polgármester-helyettes.

TÁJÉKOZTATÓ

Márczius 23. A Biharmegyei nőegylet közgyűlése.
Márczius 19. Megyei gyűlés.
Márcz. 20. Városi tisztújítás.
Márcz. 22—26. Sorozás Nagyváradon.

Apr. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.
Apr. 19. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.

UJDONSÁGOK

A vármegye nagy napja.

Biharvármegye törvényhatósági bizottsága ma kezdi meg tavaszi közgyűlését. A tárgysorozat most is olyan terjedelmes, mint más alkalmakkal, azonban nagyobb fontosságú ügyet alig találunk közöttük.

A 276 ügy közül közel száz egyszerű községi számadás.

A tárgysorozatból adjuk a következőket:

Alispáni időszaki jelentés.

Számonkérőszék jelentése.

Allandó választmány előterjesztése a megyei házi pénztár 1901-ik évi számadása tárgyában.

Főszámvevő a közszükségleti alap 1901-ik évi számadását bemutatja.

Belfügyminiszter a közig. eljárás egyszerűsítéséről szóló t.-cz. 1—12. §-ának életbeléptetése tárgyában.

Ugyanaz a betegápolási alaphoz kölcsön vett összeg megtérítése ügyében.

Ugyanaz Szabó György árvatári tartozása tárgyában.

Ugyanaz a bábákra vonatkozó szab. rend. tárgyában.

Ugyanaz a vármegye 1902. évi költségvetésének jóváhagyása tárgyában.

Horánszky Nándor keresk. miniszter kinevezését tudalja.

Kereskedelmi miniszter a távirta és telefon vezetékek védelme tárgyában.

Pénzügyminiszter az 1902—1904-ik évi adókievítő bizottságok megalakítása tárgyában.

Alispáni előterjesztés az árvaszéki szabályrendelet módosítása tárgyában.

Udvarhelymegye az adóügy rendezésére vonatk. feliratát megküldi.

Komárommegye a cigány-ügy rendezése tárgyában.

Győr város a tüdővész elleni védekezés tárgyában.

Küldöttségi jelentés a belényesi kórház felépítése ügyében.

A keresztény egyetemi ifjuság a rektornál.

1901. március 18-án tüzték ki az egyetemi ifjak a keresztet az egyetem tantermébe. Ezen felette fontos momentumnak az évfordulóját körülbelül 600 ifju ünnepelte meg tegnap este a mensa academica termeiben, amikor is Mihók Sándor felolvasta az ifjak memorandumát, a melyben a kereszt kitűzését kéri a rektortól és amelyet eddig 600-an irtak alá. A memorandumot kedden délelőtt nyújtotta át a száz tagu deputáció Bihar Jenő vezetésével a rektornak, kérve őt az abban foglaltak teljesítésére.

Vécsey Tamás szívesen fogadta a 30 tagból álló küldöttséget, mely átnyújtotta a rektornak az említett memorandumot, a melyben a kereszt kitűzését, illetőleg állandó alkalmazását kérelmezik.

Vécsey Tamás rektor az ifjuságnak kijelentette, hogy ő a memorandumot mint rektor, tehát hivatalos személy át nem veheti, azonban mint privát ember azt átveszi és tanulmányozni fogja. A mi befejezetett, — ugymond — az befejezetett. Magyarország nagy és hatalmas csak akkor lesz, ha megszűnik minden faji és vallási gyűlölet. Kijelentette, hogy ez országban imádja mindenki saját hite szerint Istenét, de az egyetem falain belül az ifjuság csak a tudománynak szentelje idejét, mert az ifjuság csak akkor lesz a haza derék, érdemes polgársága.

Az ifjuság nyugodtan fogadta a rektor válaszát és nyugodtan távozott.

Kérjük azon tisztelt előfizetőinket, kik hátralékban vannak, hogy előfizetéseiket hozzánk juttatni sziveskedjenek.

* **József napja.** Bimbó fakadását, tavasz érkezését jelenti a mai nap: József napja. Rendes időjáráskor már József napján megjelenik V alakban a daru s a távirta sodronyokat ellepi a fecske. Most azonban még messze vannak ezek a kedves, csicseregő fekete vitézek, mert az időjárás nem kedvező részükre. A fagy után beütött a locs-pocs; az eső csorog s hideg szél sövít. Tavasz kezdetének nem igen illik be.

* **Egyházi kinevezések.** Ő apostoli királyi Felsége Takács Kálmán beszerzebányai kanonoknak a Szent Györgyről nevezett ajaki címzetes apátságot, Rudnáy Alajos bajmócsi oltárnok plébánosnak a droszói címzetes prépostságot adományozta.

* **Pável püspök kitüntetése.** Régebben megemlékeztünk már róla, hogy Pável Mihály püspök, val. b. i. tanácsos folyó hó 21-én tartja papságának félszázados évfordulóját. Az apostoli lelkű, bőkezűségben felülmúlhatatlan főpásztort arany miséje alkalmából a király ő felsége az első osztályú vaskoronarenddel tüntette ki. A hivatalos lap még nem közölte a magas kitüntetést, de tegnap már híre ment a városban s egyházi, katonai és világi előkelőségek nagy számban keresték fel a kitüntetett püspököt, aki azonban szerényen félrevonult az ünneplés elől s jelenleg nincs is Nagyváradon s valószínűleg csak a jubileum után tér vissza székhelyére.

* **Március 15. B. Böszörményben.** Még mindig érkeznek indítások a vidéken lefolyt március 15-iki ünnepélyről. Berek-Böszörményből írja levelezőnk, hogy ott lélekemelő hazafias ünnepély folyt le március 15-én. A lakosság sűrű tömegben lepte el a Kossuth-szobor melletti tért, hol az ünnepély d. u. 3 órakor kezdetét vette. A fiatalaságból alakult vonós zenekar rázendített a Rákóczy-indulóra, mely után szintén a helybeli földművelő ifjakból álló dalárda énekelte el a Hymnust. A most következett lelkes megnyitó beszédben Buday János kifejtette a nap jelentőségét s buzdította a hallgatóságot a márciusi eszmék megtartására és istápolására. Az iskolás gyermekekkel összeállított zenekar hazafias dala után Tóth Lajos IV. é. joghallgató szavalta el a Talpra magyar-t oly átérzett hévvel, — s oly igaz érzéssel, mikép minden versszak végén 100 meg 100 torok visszhangozta az »Esküszünk-et. A dalárda »Sikolt a harci sip«... éneke után Peczdold Károly tanuló szavalta el nagy hatással Petőfi Nemzethez című költeményét. A zenekar Kossuth nótája után Méhes Ferencz a dalárda egyik tagja olvasott fel egy szép költeményt a szabadságról. Kohut István III. é. joghallgató pedig Abrányi Emil Március 15-én című költeményét szavalta el az igazi őszinte hazafias szív hevülésével. Majd Kutassy Ferencz tanító mondta el szép alkalmi beszédét. A dalárda újabb éneke után Buday János buzdító szavakkal bezárta a szép ünnepélyt, mihez hasonlót még e faluban nem tartottak. A Szózat általános elnéklése közben aztán elszólt a hallgatóság — s csak este gyűlt ismét össze a pár héttel ezelőtt alakult olvasó egyesület helyiségében.

* **Sikerült szigorlat.** Das Echerolles-Kruspér Gilbert, mint értesülünk, a kolozsvári egyetemen igen jó sikerrel letette az I. szigorlatot.

* **Öngyilkos gyermek.** Vasárnap délután haldokolva vittek be egy kis gyermeket Pusztapálásról a szegedi kórházba. A gyermek öngyilkossági kísérletet követett el, noha még csak 12 éves. A tanító a múlt héten megverte s ezen annyira elkeseredett, hogy apja revolverével megöltte magát. A kicsi öngyilkos neve Zsemberi Mátyás; életbenmaradásához nincs remény.

* **A polgármester inkompatibilitása.** Az összeférhetlenséget kimondotta a képviselőház, de a megyéknél és városoknál még mindig divat a különböző hivatalok viselése. Nagyvárad város tisztikarában ezelőtt erősebben dult ez a több hivatali rendszer. A főbb tisztviselők majd mindenike fungált egyik-másik pénztintézetben. De hát dr. Várady Zsigmond törvényhatósági tag most találta alkalmasnak az időt, hogy a polgármesteri állás inkompatibilis helyzetére mutasson rá s tegyen indítványt. Beadványában azt mondja, hogy a törvényhatóság hallgatóság megnyugodott abban, hogy az egyes tisztviselők különösen ipari és kereskedelmi részvénytársaságoknál hivatalokat töltenek be, mert a fizetés kevés. A polgármester fizetését azonban (7200 kor.) felemelték úgy, hogy minden érdekkörtől független lehessen s a mellékfoglalkozásoktól elszigeteltessék. Szóval elég a polgármester fizetése arra, hogy a törvényhatóság megkívánhassa, miként a polgármester teljesen a városnak szentelje minden tevékenységét és szellemi erejét. Az is nyilvánvaló, hogy azok a bankok, iparvállalatok, amelyek a polgármestert az igazgatóságba beválasztják, nem a szakértelmét akarják megnyerni, hanem az állás tekintélyét és befolyását akarták vállalatuk számára biztosítani. Ez pedig kárhozzátandó. Indítványozza ezek után dr. Várady Zsigmond, hogy mondja ki a törvényhatóság, miként a polgármesteri állás összeférhetlen minden oly hivattal, állással, foglalkozással, a mely a közigazgatási élet keretén kívül esik és különösen összeférhetetlen a Nagyvárad területén székelő vagy működő ipari és kereskedelmi részvénytársaság igazgatóságának tagsági tagsága.

* **Feleky Miklós temetése.** Tegnap délután 3 órakor temették el a Nemzeti Színház udvarából Feleky Miklóst, a nagynevű színművészt. Koporsóját Csengery-utcai lakásáról átszállították a Nemzeti Színház udvarába, a melynek északi oldalán, közvetlenül Lendvai Marton szobra tövében állt a díszes kardeláberekkel övezett ravatal. A Honvédegyesület hatalmas babérkoszorúján ez a felirat van: Szeretett vezérüknek — A kurucok. Az özvegy koszorújának szallagján ezt üzeni: A viszontlátásra — Flóra. A ravatal tövében fekszik a Nemzeti Színház, az összes fővárosi magán-színházak, Pócsmezei előjáróságának és másoknak koszorúja. A ravatalt a közönség folytonosan nagy számban látogatja.

* **A lipótvárosi kaszinó.** Politikai szenzációk híján a lipótvárosi kaszinó dolga képezte tegnap meglehetősen tréfás kommentárok tárgyát a képviselőházi folyosón. Rakovszky István odajött az újságírók karzatához és beszélt, hogy a tegnapi Wenckheim soiréen csakis ezen a dolgon mulattak és mindenki komikusnak találta, hogy a néppárt kibuktatta a Kaszinó jelenlegi elnökségét. Rakovszky ezután elmondta, hogy a néppárt multkori pártvacsorája alkalmával Visontai az ő asztalukhozült. Természetesen politikáról beszélgettek és Visontai váltig azt állította, hogy a néppárt a felekezetiesség jellegével bír. Erre Rakovszky ezt felelte:

— Nos hát megmutatom, hogy nem vagyok a felekezetiesség embere. Ha akarod, a lipótvárosi kaszinóba is elmegyek.

Erre Visontai azonnal egy ívet vett elő, felírta arra a néppárti képviselők neveit és azt mondta, hogy meghívókat fognak kapni. Rakovszky hozzátette, hogy nem igaz az, mintha a Házban, vagy máshol Falk Miksa őket külön is meghívta volna. Váltig erősítette Rakovszky még azt is, hogy az ő ajánkozásának nem volt az a háttere, melyet néhány lap neki imputál.

* **A függetlenségi párt értekezlete.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának a függetlenségi párthoz tartozó tagjai ma, szerdán d. u. 5 órakor a 48-as Népkör helyiségében értekezletet tartanak a városi általános tisztújítás tárgyában. *Szokolay Tamás* betegsége miatt *Stern Hermann* fog elnökölni.

* **Reménytelen szerelem miatt.** *Péter János* 24 éves kereszt-szent-mihályi születésű eszmadia legény hétfőn este fél 8 óra tájban legutócai lakásán egy 6 mm-es forgópisztolyal gyomron lökte magát. A súlyosan sérült birminghami közpótlékba. Az orvosoknak hosszúra tartó fáradságos munka után sikerült annyira eszméletre téríteni, hogy *Patoky Károly* rendőrfogalmazó kihallgathatta. Tettének oka reménytelen szerelem.

* **Városi tisztviselők ötödéves korpótléka.** Dr. *Várady Zsigmond* törvényhatósági bizottsági tag tegnap indítványt nyújtott be Nagyvárad város törvényhatóságához, a főbb városi tisztviselők ötödévi korpótlékának behozatala iránt. Az indítvány indokolásában rámutat, hogy *puritán jellemű embernek nem hálás dolog Nagyvárad szolgálatában állani.* A fizetés alacsony, az életviszonyok pedig mindjában drágulnak. Az előléptetés esélyei csaké-lyek s ezért a fiatalság más pályákra törekszik. A város pénzügyi helyzete azonban nem enged az újabb fizetésemelést; de ez ugys csak részben orvosolná a helyzetet, míg az ötödéves korpótlékok behozatala gyökeres orvoslás lenne. Egyelőre a *tanácsnokok* és a *fogalmazó* szakban működő, továbbá az *árvaszek* és a *rendőrség* főbb tisztviselőire terjesztnék ki a korpótlék, oly korlátozással azonban, hogy a korpótlék ne képezze a nyugdíjalapját és csakis az egy és ugyanazon állásban betöltött évek jölessenek számításba. Ajánlja indítványát s kéri, hogy azt első sorban a jog- és pénzügyi bizottságnak adja ki a tanács.

* **A Kunz-czég főnökének kitüntetésé.** Városunk, sőt mondhatni az ország ismeretes szolid czégének, a *Kunz-czégnek* főnökét királyi kitüntetés érte. Ő apostoli királyi felsége *Kunz Ferencz* budapesti nagykereskedő, a magyar Kereskedelmi Csarnok alelnöke, a közügyek és különösen a kereskedelem terén szerzett érdemei elismerésül a *Ferencz József-rend* lovagkeresztjével tüntette ki.

* **Megszökött százados.** *Dominke* János közöshadseregbeli százados néhány napja nyomtalanul eltűnt Budapestről. *Dominke* a fővárosban igen ismert alak volt. Hat esztendeje nyugdíjaztatta magát, mert anyagi viszonyai rosszra fordultak s a könnyelmű katonát hitelezői nagyon szorongatták. Akkor eljött Budapestre s a kerepesi ut 6. számú ház első emeletén *katonaiügyi irodát* nyitott. Eleinte jól folyt a dolga s főképp azzal foglalkozott, hogy *kaucziókat szerzett* rőszűni szándékozó pénzre- len tiszteknek. Az utóbbi időben a hadügy- miniszter megszigorította a házassági óvadékok ellenőrzését és *Dominkének* az a módszere, hogy befolyásos ismerőseinek segítségével, jelentéktelen értékű ingatlanokra jegyeztette elő a házassági óvadékok, csődöt mondott. A hatalmas termetű, jó arcú és kellemes modoru ember ekkor meg akart rőszülni. Már jegyben s járt egy előkelő bécsi elvált ur asszony- nyal és többször le is utazott hozzá Abbáziába, ahol jegyese üdült. A házasság azonban nem jött létre, mert az urnő meg tudta *Dominke* viselt dolgait. A százados ettől fogva állandó vendége lett az éjjeli mulatóhelyeknek és sűrűn látogatta a főváros kártyabarlangjait. Legutóbb már *kaucziós* emberek pénzére vetette ki hálóját. Szolgáknak, pénzbeszedőknek alkal-

mazta őket s mikor visszakövetelték 2600 koronára rugó óvadékukat, *Dominke* ker- ket oldott. A rendőrség elrendelte körözését.

* **Vásári hiénák áldozata.** *Albucz Miklós* cséffai községi levélhordó tegnap délután ittas állapotban süteményt vásárolt. Midőn azonban a kiválasztott sütemények fizetésére került a sor, megdöbbenve tapasztalta, hogy 52 koronát tartalmazó erszénye és nikkell zseb- órája eltűnt. Miután pozitív dolog, hogy vala- melyik vásári hiéna áldozata lett, jelentést tett az esetről a rendőrségen, a hol széles körben megindították a nyomozást a sipis kézrekeri- tése iránt.

EGYESÜLETEK.

A Nőegylet választmányi ülése.

A Biharmegyei és nagyváradai nőegylet tegnap délután az árvaházban választmányi ülést tartott, melyben özv. báró *Gerliczy Félxóé* elnöklele alatt résztvettek özv. *Des Echerolles* Kruspér Sándorné és özv. *Grunwald* Henriké alelnökök. Batig Ferenczné, özv. Kutyhósi Jánosné, Mezey Vilma, dr. Molnár Imréné, S. ábiender Károlyné és Vertessy Andorné választmányi tagok, valamint Ficzek Lajos pénztáros és Búszórményi Géza jegyző.

A választmány örvendetes tudomásul vette pénztáros azon jelentését, hogy az egylet legközelebbi hangversenye, melyben a báró Gerliczy-nővérek művészi játékokkal és dr. Váradi Antal remek szavallatával részt vettek, a tervbe vett rői menház alapja javára 1065 korona tiszta jövedelmet hozott s hogy az egylet bálja 738 korona tiszta jövedelemmel zárult, melynek fele észre a segély-alapra, másik fele része pedig a menház alapra lett utal- ványozva.

Ujabbban *Zajnai* János praelatus kanonok 200 koronát adományozott a róla nevezett ágyalapítvány gyarapítására, ezenkívül a nagy- váradai takarékpénztár 50, a biharm. bank 50, a gazdasági és iparbank 40, a leszámítoló és jelzálogbank 25, és a polgári takarékpénztár 25 koronát adományoztak az egylet czéljaira, mely összegek a segélyalapra lettek be- utalva.

Ujabb rendes tagokul felvétettek *Kiss* Andrásné, özv. dr. *Péchy* Károlyné, *Kugler* Antalné, dr. *Agoston* Péterné, *Petry* Gyuláné és dr. *Nagy* Gézané.

Választmányi ülés a nagyváradai tornakörben. A nagyváradai tornakör a jövő hét folyamán tartja tisztújító közgyűlését, ezt megelőzőleg azonban választmányi ülést tart, a melyen a közgyűlés tárgyait fogja ki- tüzni s a gyűlés napját meghatározni s több fontos tárgyat fog megbeszélni, a gyűlésre vo- natkozólag a következő meghívó közlésére ké- rettünk fel:

Meghívó. Tisztelettel felkérem a nagyvá- radi tornakör választmányi tagjait, hogy a f. hó 21-én, pénteken d. u. fél 6 órakor a tornakör Kert- utcán levő helyiségében tar- tandó választmányi ülésen megjelenni szives- kedjenek.

Nagyvárad, 1902. márcz. 18.

Jelinek Géza,
tornaköri titkár.

A nőegylet közgyűlése. A »Biharme- gyei és nagyváradai nőegylet« a f. 1902. évi márczius hó 23-án d. u. 4 órakor a város- háza nagytermében közgyűlést tart. A közgyű- lés tárgyai: 1. Evi jelentés. Az 1901. évi szám- adás felülvizsgálata és a pénztárnoknak a fel- mentvény megadása. A választmány által idő- közileg felvett tagok felvételeinek jóváhagyása. 4. Az alapszabályok 27. §-a értelmében az elnök, az alelnökök és 60 választmányi tag három évre leendő megválasztása.

Igazságszolgáltatás.

A Krivány-ügy a nagyváradai kir. táblán.

Az aradmegyei gyámpénztár hírneves sik- kasztójának, *Krivány Jánosnak* bünpörében a már hétfőn megkezdett tárgyalást tegnap foly- tatta a kir. ítélőtábla büntető tanácsa. *Molnár* Géza előadó, ítélőtáblai bíró — mint azt múlt számunkban írtuk — befejezván hónapokig tartó figyelmes tanulmányozásról tanuskodó referálá- sát, tegnap a perbeszédre került a sor.

A vádhatóság képviselőjében *Kurovszky* Ferencz kir. főügyész-helyettes terjesztette elő vádbeszédét. Utána *Keresztes* Gyula Aradvár- megye t. főügyésze és *Barabás* Béla dr. Szi- lágyi Iona magánképviselője terjesztették elő indítványukat. Végül *Deutsch* Izsó dr. aradi ügyvédjelölt mondta el jogi érvekben s igazán szónoki fordulatokban bővelkedő védőbeszédét.

Tudósításunk különben a tárgyalásról a következő:

Ritók Zsigmond pont 3 órakor megnyit- ván az ülést, *Fekete* Izidor dr. tanácsjegyző- vel felolvastatta az aradi törvényszék ítéletét. Közben, hogy a bíróság tagjai és a felek tel- jes tájékozást nyerjenek a bűnügy anyagának állásáról, a hamisított könyveket és iratokat felütette.

Az aradi kir. törvényszéki ítélet felolvasása után *Kurovszky* Ferencz dr. kir. főügyész- helyettes terjesztette elő vádindítványát, mint a vádhatóság képviselője

Rövid, tömör vádbeszédének folyamán ki- jelentette, hogy valamint az I. foku bíróság vádhatósága súlyosbításért felelbezzett, ugy ő is *súlyosbítást* kér a btb. 463. §-a szerint mi- nősítő hivatali sikkasztásért. Végül indítvá- nyozta a kir. ítélőtábla felelbezzési tanácsának, hogy *Krivány* János nevelt leánya *Szilágyi* Iona 20.000 koronája letiltása miatt, mi a sikkasztó bünpöre folyamán lefoglalva lett, az I. foku bírói ítélet szerint, — per útjára utasítsassék.

Keresztes Gyula aradvármegyei tisztí fő- ügyész, hozzájárul a vádhatóság képviselőjének indítványához s kijelenti továbbá, hogy *Kri- vány* János nevelt leánya hozományát évek óta üzött sikkasztásaiból fedezte, amiért is Aradvármegye árvaszékét a lefoglalt letétkönyv jogosan megilleti.

A t. főügyész beszédére dr. *Barabás* Béla válaszolt, logikus érvekben mutatva ki, hogy *Szilágyi* Iona betétösszege valamint hozomá- nya nem a sikkasztott összegből fedeztetett. Nem is lehet ez és képtelen allítás — ugy- mond — mert *Szilágyi* Ionának már 8 éves korában 16000 forint lett deponálva hozományá- nak fedezésére s ezenkívül nyilvánvaló, hogy *Krivány* János nevelt leánya örökségét is el- verte, nem hogy annak vagyonát a sikkasztott összegből gyarapította volna. Ezen való és be- igazolt tények alapján kérelmezte a letiltott be- tétkönyvnek a kiadását.

Dr. *Deutsch* Izsó *Krivány* János védője terjesztette elő végül a védelmet. Megkapóan festette Aradvármegye közigazgatásának züllött voltát. Az a fejtelenség, rendellen kezelés se- hol az országban nem öltött oly nagy mérve- ket, mint éppen Aradvármegyében, nem csoda tehát, ha ezen rendtelenségek közepette *Kri- vány* János minden figyelmet nélkülözve a sikkasztások tömkelegébe merült, melyekből kieviczkelni nem sikerült. Hogy fegyelemről egyáltalában szó sem lehetett Aradvármegye gyámpénztáránál, leginkább bizonyítja az, hogy *Krivány* János hosszú éveken át való maolpu- lációi a folytonos rovancsolások dacára titok- ban maradtak.

Vázolta végül *Krivány* magán életét s megkapó fordulatok és hasonlatok alakjában sorolta fel az enyhítő körülményeket.

A perbeszéd után elnök 2 órakor be- zárta a tárgyalást s az ítélet kihirdetést ma déli 12 órára tűzte ki.

SZINHAZ

HETI MŰSOR.

Szerda: IV. László. (K. Hegyesi Mari vendégfőlépte.)

Csütörtök: Lotti ezredesei.

Péntek: Boszorkányvár. (Mányai Aranka vendégjátéka.)

Szombat: Csepürágók.

Vasárnap: Csepürágók.

Margit. A szép és szerencsétlen, örökké szentimentális és épp azért egyelőre még mindig zajos sikereket arató *Gauthier* Margit szerepét játszotta tegnap *Hegyesi Mari* asszony. A színház csaknem egészen megtelt, a mit a vendég művésznek teljesen megérdemelt. Nagyváradon játszott szerepei közül ez volt a legjobb, a legigazabb, a melynek művészi értékét teljes örömmel ismerjük el. Szép és szentimentális volt s ezek a tulajdonságok tették költővé a Margit nevet és költővé *Hegyesi Mari* játékát is. A mellett telve volt játéka igazsággal, lélettel, érthető volt hát a sok taps és a fehér virágcsokor, melylyel jutalmazták.

Hegyesi Mari vendégjátéka. K. Hegyesi Mari asszony, ki tegnap a Kaméliás hölgyben szerzett igazán nemes, művészi élvezetet a színházi közönségnek, ma érdekes darabban s érdekes szerepben lép újra a közönség elé. Dobsa Lajos eléggé nem méltányolt hatalmas történelmi drámájában játsza el Ayda szerepét. A kitűnő művész e vállalkozása bizonyára ismét egy szép emlékeztetés színházi estéhez juttatja őt magát s a közönséget.

Fenyegetett műsor. Amon Margit kisasszonyt, kit nemrégiben ért volt családi gyász, most újabb szomorú eset szólította el a színpadról. Súlyosan beteg nagynénjéhez kellett tegnap utaznia. Amon kisasszony távolléte most változással fenyegeti a műsort. Kívánjuk, hogy újabb családi katasztrófa ne érje a társulat kedvelt szubrett primadonnáját s jökedvvel vidáman játszhasa el csütörtökön Lotti kedves bohóságait.

Szerződötetés. Somogyi Károly színgazgató szerződötette a színtársulathoz *Sik* Rezsőt, az országos színi akadémia végzett növendékét. *Sik* Rezső legkitűnőbb növendéke volt a színi akadémianak, kinek nagy talentumáról s már kiforrott, kész művészi egyéniségéről a legnagyobb elismerés hangján emlékezett meg a kritika.

Vendégszereplés. Érdekes vendégszereplés lesz a színházban. *Mányai* Aranka, az aradi színtársulat jeles kol ratur énekesnője vendégszerepel pénteken este a „*Boszorkányvár*“ Corallejében. Az érdekes vendégszereplés elé nagy várakozással tekintenek a színházban.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 172.

Idénybérlet 160.

Ma, szerdán, 1902. márczius 19-én

IV. (Kun) László.

Dráma.

SZEMELYEK:

IV. László magyar király	—	Dési Alfréd
Edua, kun hercegnő	—	Kacziány Viola
Arbuz, Edua testvére	—	Szarvasi Sándor
Turtul, Edua rokona	—	Bognár János
Kemenche, száműzött kunfőnök	—	Csatár Győző
Myze	—	Peterdy

Ayda, Myze huga — — — **K. Hegyesi M.**
Dániel, Ayda oktatója — — — Krasznay Andor
Togur, pogány jósnő — — — Somogyiné

Kezdetre 7 és fél órákor, vége 10 órákor.

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 2 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órákor.

Holnap csütörtökön, márczius 20-án

Lotti ezredesei.

Operett.

TAVIRATOK.

Ujabb indennity.

Budapest, márcz. 18. (Saj. tud. táv.)
A költségvetési tárgyalások ólomlábon haladnak a befejezéshez s egyáltalában remény sincs ahhoz, hogy a költségvetést április hó végéig a főrendiház is letárgyalja. — Ezen oknál fogva a kormány kénytelen *ujabb egy havi indennityt* kérni.

Feteki Miklós temetése.

Budapest, márcz. 18. (Saj. tud. táv.)
Ma délután 3 órákor helyezték örök nyugalomra *Teleki* Miklóst, a magyar színművészet egykori erős oszlopát. A Nemzeti színház nevében *Beöthy* László igazgató mondott búcsuztatót és díszes koszorút helyezett a ravatalra. A végtisztességen testületileg vett részt az *Országos Magyar Színészegyesület* és a honvédegyesület. Ezekon kívül számosan kísérték el még utolsó útján az agastyánt.

Földrengés.

O-Becse, márczius 18. Ma éjjel 12 óra 40 perczkor itt és Bácsföldön heves földrengés riasztotta fel a lakosságot. Két lökést érezték földalatti moraj kíséretében. Mind a két lökés egyforma erős volt. (M. T. I.)

Botrány a Reichsrathban.

Bécs, márczius 18. (Saj. tud. távir.)
Az osztrák parlamenti botrányok napirinden vannak és most egy újabb hecztől hoz hírt a táviró.

A mai ülésen ugyanis *Schönerer* heves beszédben támadta s igen élesen kikelt Ausztria ellen s hogy mélységes gyűlöletének nagyobb nyomatókat kölcsönözzön, beszéde végén harsányan *háromszor hoch*-ot kiáltott a *Hohenzollern* család tiszteletére.

Nosza lett is erre éktelen riadalom. Az ó-német pártiak felemelkedtek s éltették a német császárt. A többi pártiak ellenben dühösen orditozni kezdtek:

— *Efuj! Gazemberek! Ki kell dobni Schönerert! Ki a kutya disznóval...*

Az óriási láрма közepette *Kathrein* kijelenti, hogy minden osztrák hü uralkodójához! *Hock Ferencz József!* — kiáltja.

— *Éljen Ferencz József!* — visszhangoztatják a többiek, s csak az ó-németek ordítják: *Éljen a pápa! hoch Roma!*

Ezen óriási zavar ideje alatt a folyosón is heves jelenet játszódott le *Stein* és *Dick* között. *Stein* ugyanis felelősségre vont *Dicket*, ki azonban ugy a felvilágosítást, valamint az elégtételt megtagadta.

Erre *Stein* a terembe rontott s felhevülve ordított, tulharsogta a zajongókat s kijelentette, hogy *Dick becsstelen, gyáva gazember!*

Szünni nem akaró láрма, kavarodás, közbe-közbe pedig az ellenpárt ordítja: *Stein a gazember, ki kell verni kutya korbáccsal.*

Végre *Stein* távozása után elnöknek sikerült a rendet annyira helyreállítani, hogy a tárgyalást folytatni lehetett.

Bánáti svábok Petőfi szobránál

Budapest, márcz. 18. (Saját tud. táv.)
Ma délután rótták le a hazafias kegyeletet a sajtószabadság legelső bajnoka, a lánglelkű költő szobra előtt a bánáti svábok. Körülbelül 150-en jelentek meg *Petőfi* Sándor szobra előtt, hazafias beszédeket mondtak s koszorút helyeztek a szobor talapzatára örök hálájok jeléül. A pesti közönség látva a hazafiui érzelmű svábok tisztá, önzetlen lelkesedését, viharos éljenzést rögtönzött a jámbor vidékieknek.

Szerelem miatt a halálba.

Szegszárd, márcz. 18. (Saj. tud. táv.)
Perczel Andor nagykajdáci földbirtokos ma délben öngyilkos lett. Tettének oka reménytelen szerelem.

Hajórajunk Spanyolországban.

Madrid, márcz. 18. A régens királyné tegnap Ripper ellentengernagy és az osztrák-magyar hajóraj tisztjei tiszteletére ebédet adott, a melyen jelen volt a királyi család, a haditengerészeti miniszter, az udvari méltóságok és az osztrák-magyar nagykövetség személyzete. Ripper ellentengernagy látogatást tett a haditengerészeti miniszteriumban és megnézte a történelmi emlékekben rendkívül gazdag haditengerészeti muzeumot. (M. T. I.)

Országos színész-kongresszus.

Budapest, márcz. 18. (Saj. tud. táv.)
Az országos színész-kongresszus ma vette kezdetét. A formalitások elintézése után, elnökké szótöbbséggel *Joanovics* Jenőt választották meg. Alelnökké: *Hegedüs* Gyulát és *Balassa* Armint választották meg.

Leszakadt fahíd.

Zenta, márcz. 18. Az összeomlott fahíd felerészben maga alá temetett egy szállítógőzöst. A hajó menthetetlenül odaveszett. A híd összeomlása következtében a Bácsággal megszakadt minden összeköttetés. A városban nagy a konszternáció. A híd megvédésére éppen a napokban akarták megkezdeni az új rakpart kiépítését állami segítséggel. A híd melletti vámház délután a Tiszába omlott s a part melletti házak is veszély-

ben vannak. A hirtelen leszakadás oka valószínűleg az ó-becsei és bács-földvári heves földrengés volt.

SZERKESZTOI POSTA.

L. J. Helyben. Az I. aljegyzői állásra egyhangu helyesléssel és egyedül jelölte a szabadelvűpárt dr. *Istvánffy* Istvánt. Ezzel is kifejezést akart adni elismerésének és méltánylásának képzettségéért azért a buzgó és fáradhatlan munkáért, amelyet dr. *Istvánffy* eddigi működésénél tapasztaltak.

H. G. (Helyben.) Igazsága van. A Katholikus Szabad Liezeum vasárnapi matinéjáról hozott referéndumból nyomdabiba folytan kimaradt *Kamieszky* János ur neve, a ki az énekkarban mint tenorista működött közre.

KOZGAZDASAG.

Bétek János és Társa

Tőzsde jelentése

A Tőzsde múlt heti eredeti távirata.

Határközlés.

Budapest, márczius 18.

Buza októberi	7.84
Buza áprilisi	8.80
Tengeri	5.14
Rozs okt.	6.69
Zab ápr.	6.98
Káposzta, répeze, aug.	

Értéktőzsde

Budapest, márczius 18.

Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Államvasut.	624.50
Államkassza	416.-
Magyar jelzálog	483.-
Magyar-telepítési	
Magyar-telepítési	

Hivatalos árfolyások

Budapesti áru- és értéktőzsde 1902. márczius 18-án.

Magyar aranyjárdék 4%	120.10
Magyar koronajárdék	97.55
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4%	120.-
Magyar vasúti kölcsön ezüsthöz 2 1/2%	100.90
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	120.-
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.25
Italmérséi jog megváltási kötvény	101.-
Hortvált-árvárterhermentesítési kötvény	96.50
Magyar nyereség-sorsjegy-közlés	198.-
Tőzsdehatározás szerinti sorsjegyek közlés	166.-
Osztrák járadék-papírban	101.50
Osztrák járadék ezüsthöz	101.35
Osztrák járadék aranyban	101.-
Osztrák korona járadék	53.90
Osztrák államsorsjegyek	154.-
Osztrák magyar bank részvény	16.80
Magyar hitelbankrészvény	708.50
Osztrák hitelintézet részvény	694.-
Párizsi vista	95.45
20 frankos arany (Napoleon-arany)	15.07
Németvárosi arany	117.30
London vista	240.15
20 márkás arany	26.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Arverési hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, hogy a Nagyvárad város tulajdonát képező tenyészbikák közül négy darab tenyésztésre már nem alkalmas bika a folyó évi április hó 1-ső napján d. u. 3 órákor a város majorjában tartandó nyilvános árverésen el fog adatni.

Vevő a vételárat azonnal lefizetni, a megvett állatokat átvenni s a városi majorból elhajlatni köteles.

Az eladásra kerülő állatok árverelni szándékozók által a város majorjában megtekinthetők.

Nagyvárad, 1902. márcz. hó 17-én.

Komlóssy József,
jog- és gazdasági tanácsos.

Fekete szövetségi amagas klérus számára állandó raktár.

A midőn a n. érdemű közönségnek becses tulomására hozom, hogy

Fő-utcán, a Nyiry-házban levő

férfi-szabó üzletemet

most újonnan rendeztem be a legszebb és legjobb

bel- és külföldi szövetekkel,

nem mulaszthatom el az alkalmat, hogy eddigi t. megrendelőimnek pártolási-
sáért köszönetemet kifejezzem; egyuttal kérve továbbra is a szíves támoga-
tásukat, melyet egy-kezni fogok kiérdemelni az által, hogy csak a legjobb
anyagból és legújabb szabás szerint készült ruhákkal, **szolid árak** mellett
fogom a n. érdemű közönséget kiszolgálni.

Tisztelettel
Fudally Bálint,
férfi-szabó.

Fekete szövetekből a magas klérus számára állandó raktár.

HOFFER BERTALAN

paplan és matrác különlegességek gyártása

NAGYVÁRAD, Fő-utca. (Bazár-épület).

Milyen csalódás

Éri azokat, kik mindent hisznek, azt is, hogy a házilag elkészített paplanokat a kereskedők készítik a sa-
ját műhelyükben, pedig az nem igaz, mert csak az én gyári helyiségemben készülnek a valódi, kitünő

PAPLANOK!

Ez a házilag készült, valódi paplan, a többi csak rossz utánzat, a mit a vevő, sajnos, csak a saját kárán
tud meg, de már későn.

Ruge paplan . . . 1 frt 60 kr.	Kasmier paplan . . . 2 frt 40 kr.	Gloria paplan . . . 3 frt 25 kr.
Jobb . . . 1 > 80 >	Jobb . . . 3 > 60 >	Atlasz v. selyem paplan 6 > -- >

Gratiz, kelengye-paplan, atlasz . . . 10 frt. | Valódi gyapju kasmir . . . 10 frt.

Paplan-áthuzás jutányosan elvállaltatik.

Szabóknak különösen ajánlom táblás és méteres vattáimat

Tisztelettel **HOFFER BERTALAN** Fő-utca, (Bazár-épület). 89

UJ PAPIR-ÜZLET!

Papirkereskedés és könyvkötészet!

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szíves tudomására hozni, hogy a már 12
év óta fenálló könyvkötészetemmel kapcsolatosan egy mai kor igényeinek megfelelő

papirkereskedést

rendeztem be, hol mindennemű

papir-, író-, rajzszerkek és névjegyek,

valamint minden e szakmába vágó cikkek a legjobb minőségben raktáron vannak.

A nagyérdemű közönség eddigi jó akarata engedi reménylenem, hogy becses bizalmát
a jövőre nézve is kiérdemlem.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

SCHMIDT GYULA,
könyvkötő és papirkereskedő
Nagyvárad, Bazár-épület (színház-oldali rész).

Ugyanott két tanuló felvétetik.

Képes levelező-lapok nagy választékban.

Levegő-papírok nagy választékban!

FLEGMANN ÁRMIN
Nagyvárad, Bémer-tér.

Megérkeztek!

a legdivatosabb kész női felöltők, fekete és színes ruhaszövetek, legizlésebb fekete és színes selymek, valódi francia mosókelmék, gyönyörű diszkellékek rengeteg választékban, selyem és más divat-blousok és juponok. — Állandó raktár legjobb gyártmányu vászon és asztalneműekben. — egész menyasszonyi kelengyék 500—6000 koronáig.

ÜZLETI ELV

szigorú szoliditás, pontos előzékeny kiszolgálás, minden darab árun a »szabott ár« számokban kiírva.

ELEK JÓZSEF

női- és férfi divat, vászon- és fehérnemű áruraktára
Nagyvárad, (Szent László-tér).
(Volt KUNZ-czég helyiségében).

Ajánlja dusan berendezett újdonságait női ruha szövetekben, a legjobb kivitel és legfinomabb minőségig. **Lioni selymek**, Chine. egy színű és fekete színekben. **Ponges** óriási választékban. **Diszek** és teljes kellékek.

OBERLEITNER E. és FIAI

cs. és kir. vászon és asztalnemű egyedüli bizományi gyári raktára.

Valódi Rumburgi, Irhoni, és Creász vásznak,
legjobb minőségű Chiffonok

és pamut-vásznak.

Külön gyászruha kelme-osztály teljes kellékekkel.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tulajdonát képező »Fekete Sas« szálloda és vendéglő épületnek a Szent László-térre néző földszinti részében levő s jelenleg Kalenda János által bérelt 5. és 6. számú bolt-helyiségeknek bérbeadása czéljából 1902. évi április hó 2 ik napján d. e. 10 órakor a városház tanácstermében árverés fog tartatni.

A fent megjelölt két bolt kikiáltási ára 4800 korona s az árverési feltételekben körvonalozott egyéb mellékszolgáltatások.

Árverelni szóval, vagy írásban zárt ajánlat útján a két boltra együttesen lehet s a bánatpénzt ajánlattevő ehhez képest tartozik letenni. Bánatpénzül a kikiáltási ár $\frac{1}{4}$ része, vagyis a két boltra nézve 1200 korona teendő le készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokkal, a bánatpénz zárt ajánlat esetén ahhoz csatolandó. szóbeli árverelőket által pedig az árverési köldöttség elnökének kezéhez fizetendő, illetve teendő le.

Zárt ajánlatok a fent kitett határidőig aláírott kezeihez adhatók be.

Árverelőket tett ajánlatuk azonnal, ellenben Nagyvárad városát csakis az árverés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelődésével kötelezi.

Árverelőket annak elismeréséül, hogy jelen feltételeket ismeri s azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja, az árverés megkezdése előtt aláírni, illetve zárt ajánlattevők részéről ezen körülmény az ajánlatban világosan kitendő.

Az árverési feltételek aláírott hivatalos helyiségben a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Nagyváradon, 1902. márczius hó 17-ik napján.

Komlóssy József,

jog- és gazdasági tanácsnok,
mint az árverési köldöttség elnöke.